

A KISEBBSÉGI KÖZVÉLEMÉNYRŐL

Írta: Achs Izor

Bár az utóbbi hetek belpolitikai eseményei csak remélni engedik, hogy a jugoszláviai magyar kisebbség életében újból megindulhat a politikai tevékenykedés, mégsem lesz fölösleges, még kevésbé érdektelen, ha a múltakon okulva figyelmet szentelünk olyan körülményekre, melyek a mi magyar kisebbségünk politikai, kulturális és talán gazdasági tevékenykedését eredményesebbé tehetik, mint az a múltban volt.

Bevallhatjuk őszintén, hogy az eredmények, legalábbis részben, azért nem voltak kielégítőek, mert hiányzott nálunk a teljes egység. Az az egység, mellyel kormányainknál nagyobb súllyal estünk volna latba. Mindig akadtak felelőtlen egyének, kik minden lelkiismeret-furdalás nélkül akár hiúságból, akár egyéni érdekből vagy bármi más okból éket igyekeztek verni a jugoszláviai magyar tömegek közé, hogy ezáltal a magyar tömegeket gyöngítve, őket a jogos és méltányos eredmények elérésében megakadályozzák. Hogy ez lehetséges volt, annak oka részben talán abban is keresendő, hogy figyelmen kívül hagytuk azt a felbecsülhetetlen tényt, hogy a mi politikai, kulturális és gazdasági megmozdulásaink érdekében egy egészséges és egységes közvélemény kialakulásáról gondoskodjunk.

Mindenki, aki politikával és különösen kisebbségi politikával foglalkozik, annak igyekeznie kell tisztába jönnie azokkal a vonatkozásokkal, melyek a politika és a közvélemény között fennállanak. Vonatkozik ez éppúgy az aktív politikusra, mint arra, aki csak a passzív szemlélő látószögéből foglalkozik politikával. Ebben az irányban való helyes orientálódás ma kétségtelenül fontosabb, mint a háború előtti időkben, mert – és ezt ne tagadjuk – a közvélemény szerepe és jelentősége nemcsak a politikában, de minden más irányban is lényegesen megnövekedett. Ma már helyes és reális politikáról csak akkor beszélhetünk, ha ez a politika az ő célkitűzéseiben és eszközeiben számol a közvéleménnyel és elsősorban a mi magyar kisebbségünk közvéleményével. Erős az érzésem, hogy ez a beállítás nem túlzott, mert a rettenetes háború és

azt követő forradalmak, emberileg talán el sem képzelhető áldozataival, teljesen átalakították az emberek gondolkozását. Ma mindenki szót akar és kér is, amikor sorsának bármilyen irányú intézéséről van szó, még akkor is, ha bárki részéről is jön az. Kérdem: vajon nem-e teljes joggal?

Azóban természetes az is, hogy ez a beállítás, a jugoszláviai magyar kisebbségi közvéleménynek döntő jelentőségű volta feljogosítaná arra a felfogásra, mintha a közvélemény egyedül volna hivatva, hogy a mi kisebbségi politikánk irányát, eszközeit és feladatait döntőleg meghatározhatná. Mintha a kisebbségi politika vezetőinek munkássága csak arra szorítkozhatna vagy csak abban mérülhetne ki, hogy a maga teljes egészében végrehajtsa a közvélemény akaratát. Korántsem. Az egyéni kezdeményezés és az egyéni felelősség alaptétele megköveteli, hogy legyenek felelős vezéreink, akik a mi kisebbségi politikánk céljait összhangba hozzák a közvéleménnyel. Akik a követelmények és lehetőségek megítélését maguknak fenntartják, akik a mi kisebbségi politikánk tartalmát és keretét képviselik, mert a mindennapi belpolitikai helyzetet mindenestre jobban ismerik, mint maga a közvélemény.

A közvélemény tehát olyan tényező, melyet minden politikai célkitűzésnél figyelembe kell venni. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni azt a tényt sem, hogy a közvélemény sokszor változó. Ebből az is következik, hogy az változtatható. A közvélemény tehát nem valami élettelen tényező, hanem változó, élő elem, és mint ilyen, hordozója és eszközlője lehet egy meghatározott politikai iránynak. A megváltoztatása bizonyos politikai célok érdekében a modern politikának egyik sarkalatos feladata, és bizonyos politikai célok elérése érdekében fontos eszköznek bizonyulhat.

A közvélemény átalakításának magától értetődően megvannak a maga törvényei és keretei. A politikusnak elsősorban ezeket kell figyelembe vennie, és pedig nemcsak akkor, mikor törekvéseit a közvélemény megváltoztatásával akarja megvalósítani, hanem akkor is, mikor csupán arra törekszik, hogy már meglévő politikai helyzetet fenntartsa.

Mármost felmerül az a kérdés, hogy mi is az a közvélemény, és milyen formában nyilvánul az meg?

Hogy röviden mit értünk, politikai szempontból, közvélemény alatt, az nyilvánul a törvényhozói és közigazgatási testületek megválasztásában, ezeknek tárgyalásaiban, de mindenekelőtt a sajtóban. A közvélemény egyúttal az a szellem is, mely megnyilvánul akkor, amikor a tömegek az aktuális politikai kérdésekkel szemben állást foglalnak.

Ebben a vonatkozásban a sajtónak kétszeres hivatása van. Először is tolmácsa kell hogy legyen azoknak a gondolatoknak és elveknek, mely a tömegek állásfoglalását határozza meg, másfelől pedig azért, hogy ezeket az elveket és gondolatokat kifejezésre juttatja, a leghatalmasabb tényezőjévé válik a közvélemény helyes irányú kialakulásának, melyre a mai zavaros politikai viszonyok mellett különösen szükség van.

Ezeknek az előrebocsátása után rátérhetünk azokra a teendőkre, melyek egy egészséges és egységesebb magyar közvélemény kialakulását elősegíthetik.

Nézetem szerint igen fontos volna, hogy magyar népünket kisebbségi politikánk minden fázisáról mindig és idejekorán tájékoztassuk. E tájékoztatás legyen egyúttal felvilágosító, meggyőző munka. A múltban, azt hiszem, nagy hibát követtünk el azáltal, hogy politikai tájékozódást legfeljebb csak akkor nyújtottunk népünknek, amikor közvetlenül választások előtt állottunk. Korántsem akarom ezzel azt állítani, mintha a múltban elhanyagoltuk volna magyar népünkkel való gyakori érintkezést. Nem, de elfelejtettük vagy legalábbis figyelmen kívül hagytuk azt a nagy fontosságú feladatot, hogy népünket mai kisebbségi helyzetének megfelelően politikailag neveljük. Elmulasztottuk egy reális magyar kisebbségi közvélemény kialakulását, mikor ahelyett hogy gyakrabban tájékoztattuk volna az ő kisebbségi sorsát érdeklő belpolitikai eseményekről, a magyar kisebbség vezetőinek ezzel kapcsolatos, akár eredményes, akár eredménytelen munkásságáról, úgyszólván a teljes titkolódzás köpenyegébe burkolódtunk. Ezzel csak azt értük el, hogy a mi népünk többé-kevésbé politikai tájékozatlanságban élt, és ellenfeleinknek tápot adtunk különféle gyanúsításokra, a sorainkból kikerülő politikai kalandoroknak pedig alkalmat arra, hogy amúgy is gyér soraink közé lelkiismeretlenül és felelőtlenül éket verjenek.

Ez korántsem jelenti azt, hogy a politikában nincsenek olyan események, nincsenek olyan lépések, melyek nem valók a nyilvánosság elé, taktikai szempontból. Azonban a lényegről a mi önállóan gondolkozni tudó népünk igenis tudni akar. Meggyőződésem, hogy sokkal kevesebb lett volna azoknak a magyaroknak a száma, akik saját táborukat elhagyva, nekik teljesen idegen pártkeretek körében keresték volna jogaik érvényesülését, ha mi, legalább akkor, mikor ez még úgy-ahogy lehetséges volt, kellőképpen gondoskodtunk volna egy helyesen gondolkozó jugoszláviai magyar közvélemény kialakításáról. Jómagam nemegyszer és nem egytől hallottam ily irányú kifakadásokat.

A mi saját felvilágosító munkánkon kívül rendelkezésünkre áll egy igen hatalmas támogatónk: a jugoszláviai magyar sajtó, melynek igénybevétele, mint azt már fentebb is említettem, talán a legeredményesebb eszköze lehet egy egységes és egészséges magyar politikai közvélemény kialakulásának. A sajtó az, mely a magyar kisebbség vezetőinek politikai elgondolását, terveit és célkitűzéseit hathatósan és eredményesen, minden előzetes állásfoglalás nélkül ismertetni és propagálni tudja. Hogy ez a sajtó ezt a feladatot kellőképpen tudja megoldani, ahhoz természetesen szükséges az, hogy ez a sajtó idejekorán és kellőképpen legyen tájékoztatva minden olyan eseményről, mely a jugoszláviai magyar kisebbségi életét, ha mindjárt csak távolról is, érinti.

Erős a meggyőződésem, hogyha mi az esetleg újból meginduló politikai megmozdulásunkban ezeket a szempontokat nem hagyjuk figyelmen kívül, és tényleg gondoskodunk egységes közvélemény kialakulásáról, akkor sokkal tömöttebb sorokban fogjuk tudni mögöttünk magyarjainkat, és ebben az esetben a jugoszláviai magyar kisebbség vezetőinek igen sokszor emberfölötti munkáját, minden valószínűség szerint, nagyobb siker fogja koronázni, mint az a múltban volt.